

**Stanowisko Rady Konsultacyjnej
nr 19/2011 z dnia 21 marca 2011r.
w sprawie usunięcia z wykazu świadczeń gwarantowanych
świadczenia gwarantowanego „Leczenie zmian na błonie
śluzowej jamy ustnej”**

Rada Konsultacyjna uważa za niezasadne usunięcie z rozporządzenia Ministra Zdrowia z 30 sierpnia 2009 r. ws. świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia stomatologicznego, z załącznika nr 9 („Wykaz świadczeń stomatologicznej pomocy doraźnej”) świadczenia „Leczenie zmian na błonie śluzowej jamy ustnej”.

Uzasadnienie stanowiska

W toku prac nad zleceniem Ministra Zdrowia do Departamentu Matki i Dziecka MZ zostało skierowane pismo, w celu doprecyzowania zakresu chorób wchodzących w skład świadczenia „leczenie zmian na błonie śluzowej jamy ustnej”. MZ wskazał podział zmian chorobowych na te, które miałyby zostać w zał. nr 9, oraz takie, które powinny zostać usunięte z ww. załącznika. Konstrukcja prawna rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 30 sierpnia 2009 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia stomatologicznego (Dz. U. Nr 140, poz. 1144 i Nr 211, poz. 1638 z późn. zm.), nie zawiera podziału na zmiany chorobowe. Co więcej, każdy z załączników zawiera jedynie wykaz świadczeń oraz warunki ich realizacji. Nie ma więc możliwości usunięcia jednych zmian chorobowych z rozporządzenia, a pozostawienia innych, gdyż ten akt prawny nie zawiera wykazu zmian chorobowych. Świadczenie może zostać usunięte w całości, co pozbawi możliwości leczenia niektórych chorób, bądź może być wprowadzona zmiana warunków jego wykonywania.¹

Tryb przygotowania stanowiska

Niniejsze stanowisko opracowane zostało przez Radę Konsultacyjną na podstawie opracowania „Usunięcie świadczenia gwarantowanego z zakresu świadczeń stomatologicznej pomocy doraźnej Leczenie zmian na błonie śluzowej jamy ustnej. AOTM, 14.03.2011 r.”, AOTM-DS-431-40(18)/ŁB/2011. Zgodnie z pismem Ministra Zdrowia z dnia 22.09.2010 r., w przypadku tego zlecenia nie jest wymagany raport: „W stosunku do tej części zlecenia, która jest zawarta w załączniku nr 2 uprzejmie informuję, że nie ma potrzeby wykonywania raportu[...]. Świadczenia wymienione w załączniku nadal pozostają świadczeniami gwarantowanymi, zawartymi w pozostałych pakietach i będą dostępne ogółowi pacjentów”.¹

Problem zdrowotny²

Zmiany chorobowe błony śluzowej jamy ustnej są pochodzenia miejscowego lub mogą być objawami zaburzeń ogólnoustrojowych. Nierzadko objawy chorobowe w jamie ustnej są pierwszymi zwiastunami chorób lub zespołów chorobowych, takich jak: cukrzyca, choroby krwi i choroby skóry. Powiązanie objawów podmiotowych z przedmiotowymi i z wynikami badań dodatkowych ma pierwszorzędne znaczenie dla właściwego rozpoznania. Dlatego też konieczna jest znajomość podstawowych wykwitów chorobowych, które różnią się od wykwitów na skórze z powodu odmiennej budowy histologicznej błony śluzowej jamy ustnej, możliwości powtarzających się urazów fizjologicznych i patologicznych oraz szczególnych warunków w jamie ustnej, gdzie występuje stała wilgotność i liczne drobnoustroje.

Zmiany chorobowe w jamie ustnej mogą manifestować się uczuciem napięcia lub obecności ciała obcego, bólem, pieczeniem, suchością lub parestezjami o różnym stopniu nasilenia. Odczuwana suchość często nie pokrywa się ze zmniejszoną ilością śliny, a ból i pieczenie – z widocznymi na błonie śluzowej zmianami patologicznymi.

Zmiany chorobowe na błonie śluzowej występują w postaci wykwitów pierwotnych, do których zalicza się plamę, grudkę, guzek, bąbel, pęcherzyk, pęcherz, krostkę i otarcie, oraz wykwitów wtórnych, do których należą: nadżerka, szczelina, rozpadlina, łuska, strup, owrzodzenie, blizna. Dla rozpoznania istotny jest kolor i ukształtowanie zmiany.

Pacjenci, którzy korzystają z pomocy doraźnej w stomatologii, często zgłaszają ostre stany przyzębia, do których można zaliczyć: martwicze choroby przyzębia, ropnie tkanek przyzębia i choroby przyzębia związane z chorobami miazgi kanałowej. Wspólnymi cechami wyżej wymienionych grup schorzeń są: gwałtowny początek, ostry przebieg, występowanie silnych dolegliwości bólowych oraz zajęcie procesem chorobowym tkanek otaczających ząb. Mogą mieć powiązanie z zapaleniem dziąsła i przyzębia, lecz nie jest to warunek konieczny. Mogą przebiegać miejscowo lub ogólnoustrojowo.

Obecna standardowa terapia

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 sierpnia 2009 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia stomatologicznego (Dz. U. Nr 140, poz. 1144 i Nr 211, poz. 1638 z późn. zm.)³ zawiera 11 załączników, w których wymienione są świadczenia gwarantowane. Świadczenia pogrupowano z uwagi na różne kryteria, np. wiek świadczeniobiorców (do ukończenia 18 r.ż.), możliwość istnienia u świadczeniobiorców chorób zakaźnych lub z uwagi na różne dziedziny stomatologii, w których świadczenie jest udzielane. Wykaz załączników do rozporządzenia:

Zał. 1. Wykaz świadczeń ogólnostomatologicznych oraz warunki ich realizacji.

Zał. 2. Wykaz świadczeń ogólnostomatologicznych dla dzieci i młodzieży do ukończenia 18 r.ż. oraz warunki ich realizacji.

Zał. 3. Wykaz świadczeń ogólnostomatologicznych udzielanych w znieczuleniu ogólnym oraz warunki ich realizacji.

Zał. 4. Wykaz świadczeń stomatologicznych dla świadczeniobiorców z grupy wysokiego ryzyka chorób zakaźnych, w tym chorych na AIDS, oraz warunki ich realizacji.

Załącznik 5. Wykaz świadczeń chirurgii stomatologicznej i periodontologii oraz warunki ich realizacji.

Załącznik 6. Wykaz świadczeń ortodontycji dla dzieci i młodzieży do ukończenia 18 r.ż. oraz warunki ich realizacji.

Załącznik 7. Wykaz świadczeń protetyki stomatologicznej oraz warunki ich realizacji.

Załącznik 8. Wykaz świadczeń protetyki stomatologicznej dla świadczeniobiorców po chirurgicznym leczeniu nowotworów w obrębie twarzoczaszki oraz warunki ich realizacji.

Załącznik 9. Wykaz świadczeń stomatologicznej pomocy doraźnej oraz warunki ich realizacji.

Załącznik 10. Wykaz profilaktycznych świadczeń stomatologicznych dla dzieci do ukończenia 6 r.ż.

Załącznik 11. Wykaz profilaktycznych świadczeń stomatologicznych dla dzieci i młodzieży do ukończenia 19 r.ż.

Dane świadczenie może występować w więcej niż jednym załączniku do tego rozporządzenia. Bardzo często jedyną cechą różnicującą to samo świadczenie, występujące w różnych załącznikach, jest zmiana warunków jego wykonywania. Świadczenie „leczenie zmian na błonie śluzowej jamy ustnej” występuje w załącznikach 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8 oraz w załączniku nr 9, z którego usunięcie Rada niniejszym opiniuje. Warunki realizacji świadczeń z załącznika nr 9 są tożsame z warunkami wymienionymi w pozostałych załącznikach, poza wykazem z załącznika nr 3.

Proponowana terapia

Zdaniem autorów zlecenia, wprowadzana zmiana, polegająca na usunięciu świadczenia „leczenie zmian na błonie śluzowej jamy ustnej” z załącznika 9 do zarządzenia, ma na celu doprowadzenie do sytuacji, w której „wyłączenie tych świadczeń z katalogu świadczeń doraźnych spowoduje lepszą dostępność do opieki doraźnej w sytuacjach nagłych” [prawdopodobnie chodzi o lepszy dostęp do pozostałych świadczeń opieki doraźnej].

Z analizy prawnej zlecenia wynika jednak, że nie jest możliwe usunięcie świadczenia z załącznika w taki sposób, żeby umożliwić jego dostępność w niektórych chorobach, w których jego stosowanie może być uzasadnione (patrz wskazany przez MZ podział zmian chorobowych na takie, które miałyby zostać w załączniku nr 9 oraz takie, które powinny zostać z załącznika usunięte ^{Błąd! Nie można odnaleźć źródła odwołania.}).

Przedstawiciele Ministerstwa Zdrowia wyjaśniali podczas posiedzenia, że mają zamiar rozwiązania tej kwestii poprzez dodanie w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z 30 sierpnia 2009 r. uwag, jednak Radzie nie przedstawiono konkretnych zapisów. Należy ponadto mieć na uwadze, że zlecenie MZ dotyczyło *usunięcia* świadczenia, a nie zmiany warunków jego wykonywania.

Efektywność kliniczna

Brak danych (decyzją MZ w ocenie zlecenia nie przygotowano pełnego raportu).

Bezpieczeństwo stosowania

Brak danych (decyzją MZ w ocenie zlecenia nie przygotowano pełnego raportu).

Koszty świadczenia i jego wpływ na budżet płatnika

Według informacji otrzymanych z NFZ, świadczenia stomatologicznej pomocy doraźnej są rozliczane za pomocą ryczałtu, dlatego centrala NFZ nie posiada danych z poszczególnych oddziałów Funduszu. W latach 2008-2010 wykonano łącznie [REDAKTOWANO] świadczenia „leczenie zmian na błonie śluzowej jamy ustnej”, które jest wobec tego jednym z częściej wykonywanych w stomatologii. Zgodnie z zarządzeniem Prezesa NFZ Nr 55/2010/DSOZ z dnia 14 września 2010 r. w sprawie określenia warunków zawierania i realizacji umów w rodzaju leczenie stomatologiczne, wartość świadczenia „leczenie zmian na błonie śluzowej jamy ustnej” wyceniona została na 11 punktów. Nie jest znana wartość zakontraktowanych umów między płatnikiem a świadczeniodawcą (oddziały NFZ).¹

Biorąc pod uwagę powyższe argumenty, Rada Konsultacyjna podjęła decyzję jak na wstępie.

Piśmiennictwo:

1. Opracowanie „Usunięcie świadczenia gwarantowanego z zakresu świadczeń stomatologicznej pomocy doraźnej Leczenie zmian na błonie śluzowej jamy ustnej. AOTM, 14.03.2011 r.” AOTM-DS-431-40(18)/łB/2011.
2. Banach J, Dembowska E, Górka R, Praktyczna Periodontologia Kliniczna, Wyd. Kwintesencja 2004.
3. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 sierpnia 2009 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia stomatologicznego (Dz. U. Nr 140, poz. 1144 i Nr 211, poz. 1638 z późn. zm.).
4. [REDAKTOWANO]